QORTI ~IVILI, PRIM'AWLA

Im]allef

Onor. Giannino Caruana Demajo LL.D.

Seduta ta' nhar il-{img]a 17 ta' Mejju 2002

Numru 10

~itazzjoni 618/1990

Alfred Gatt b]ala rappre\entant tas-so`jetà *Galdes & Mamo Limited,* u dina b]ala a[enti f'Malta tas-so`jetà assikuratri`i estera *Royal International Insurance Holdings Limited,* surrogata fid-drittijiet ta' l-assikurat tag]ha s-so`jetà *Cans Industries Limited*; u b'nota tal-25 t'April 2000 is-so`jetà *GasanMamo Insurance Agency Limited* assumiet l-atti tal-kaw\a minflok is-so`jetà *Galdes & Mamo Insurance Agency Limited* u dana in rappre\entanza tas-so`jetà assikuratri`i estera *Royal International Insurance Holdings Limited* kif surrogata fid-drittijiet ta' l-assikurat tag]ha s-so`jetà *Cans Industries Limited*

versus

Chevalier Silvio Mifsud u Adrian Mifsud b]ala diretturi u in rappre\entanza tas-so`jetà *S. Mifsud & Sons Limited,* u dina b]ala a[enti f'Malta ta' l-armaturi tal-vapur *Neptune Star*; u Godwin Abela u Lawrence Lautier b]ala rappre\entanti tal-kumpanija *The Cargo Handling Company Limited*

F’din il-kaw\a s-so`jetà attri`i, li hija so`jetà assikuratri`i, qieg]da tfittex li tie]u ming]and il-konvenuti spejje\ li]allset lill-assikurat tag]ha.

I`-`itazzjoni tg]id illi s-so`jetà *Cans Industries Limited* kienet importat mill-Gre`ja mija u tletin (130) *toilet paper reels* li waslu Malta fuq il-bastiment *Neptune Star*. Meta dawn ir-*reels* in]attu f’idejn il-kuntratturi tal-port — is-so`jetà konvenuta *The Cargo Handling Company Limited* — u ming]andhom ing]ataw lill-importatur instab illi kien hemm xi]sarat.

Is-so`jetà attri`i, b]ala assikuratri`i, g]amlet tajjeb g]all-]sara, kif kienet marbuta illi tag]mel, ]allset elf ]ames mija u erbatax-il lira u sitta u disg]in `ente\mu (Lm1,514.96) lill-importatur, u [iet surrogata fid-drittijiet tieg]u.

Billi qieg]da tg]id illi l-konvenuti, jew xi]add minnhom, g]andhom iwie[bu g]al din il-]sara, is-so`jetà attri`i fet]et din il-kaw\a u qieg]da titlob illi l-qorti, wara illi tg]id illi l-konvenuti ja]tu g]all-]sara, tikkundannahom i]allsu lill-attri`i elf ]ames mija u erbatax-il lira u sitta u disg]in `ente\mu (Lm1,514.96), bl-img]ax skond il-li[i mid-data meta l-attri`i]allset lill-assikurat tag]ha, u flimkien ma’ l-ispejje\ tal-kaw\a.

Is-so`jetà konvenuta *The Cargo Handling Company Limited* ressqet dawn l-e``ezzjonijiet:

1. il-merkanzija tni\\let bil-]sara minn fuq il-bastiment, u meta merkanzija titni\\el f’pakki difettu\i skond l-art. 86 ta’l-Ordinanza ta’ l-1962 dwar il-Portijiet titqies illi ma tkun saret ebda konsenja lis-Sovrintendent jew lill-kuntrattur; u

2. l-e``ipjenti ikkonsenjat il-merkanzija u qdiet l-obbligi tag]ha bil-g]aqal kollu kif trid il-li[i.

Il-konvenuta l-o]ra *S. Mifsud & Sons Limited*, armatur tal-bastiment, ressqet dawn l-e``ezzjonijiet:

1. il-merkanzija waslet Malta fl-istess kondizzjoni kif kien ir`eviha l-bastiment, u g]alhekk jekk [ratilha xi]sara din ma twe[ibx g]aliha l-e``ipjenti; u
2. il-merkanzija n[arret ta]t il-kondizzjoni *free in and out* u g]alhekk l-e``ipjenti ma kinitx responsabbli g]all-]att tag]ha minn fuq il-bastiment.

Il-fatti [raw hekk:

Fis-16 t'Awissu 1989 in]ar[et polza ta' kariku[1] biex turi illi fuq il-bastiment *Neptune Star* fil-port ta' Salonica kienu tg]abbew mija u tletin (130) romblu ta' karta i[jenika; id-dokument ig]id illi l-merkanzija tg]abbiet *clean on board*.

Meta l-bastiment wasal Malta fil-21 t'Awissu 1989 u r-rombli tni\\lu minn fuqu, sar *tally*[2] u nstab illi sbatax-il (17) romblu kienu bil-]sara. L-g]ada, fit-22 t'Awissu, sar *tally* ie]or[3] u din id-darba ma saret ebda rimarka! Ir-ra[uni g]al din id-diskrepanza fissirha Anthony Mamo, *tally clerk* ta' l-a[ent tal-bastiment, illi iffirma kemm it-*tally sheet* li ssemmi l-]sarat kif ukoll dik li ma fiha ebda rimarka. Qal hekk:

> Jista' jkun [ara li a]na b]ala rappre\entanti tal-vapur inkunu qeg]din nittaljaw ix-xog]ol *under ship's tackle*, ji[ifieri ta]t il-*crane* fejn ikun marbut il-vapur. Jista' jkun illi l-*Cargo Handling*, ir-rappre\entant tag]hom, ikun qed jittalja x-xog]ol [ewwa t-tinda fejn ji[i ppustjat u jiena meta jkunu ni\lu mill-vapur ma nkunx rajthom li kellhom xi]sara. … … … Jekk ma nkunx rajthom, sakemm ji[ifieri ma tkunx qab\itli u ma rajthiex, o[[ett li ma rajtux, ikun ni\el mill-vapur tajjeb u mbag]ad il-]sara setg]et tkun [rat sakemm [ie n[arr minn fejn il-vapur g]al [ot-tinda jew [ot-tinda, sakemm ma jkunux qab\u lili minn ta]t il-vapur stess, ma nkunx a``identalment rajthom.[4]

Il-merkanzija ng]atat f'idejn il-konvenuta *The Cargo Handling Company Limited* u din ikkonsenjatha lill-importatur fil-31 t'Awissu. Il-*gate passes-out*[5] juru illi l-importatri`i ir`eviet sbatax-il (17) romblu "*slightly damaged*". Meta mbag]ad il-

---

1 *Fol.* 5.

2 *Fol.* 18.

3 *Foll.* 89 *et seq.*

4 Ara x-xiehda ta' Anthony Mamo fis-seduta tat-23 t'Ottubru 2001, *fol.* 101 *et seq.*

5 *Foll.* 6 *et seqq.*

merkanzija waslet fl-im]a\en ta' l-importatur sar *survey*[6] u nstab illi kien hemm tlieta u g]oxrin (23) romblu li kienu f'din il-kondizzjoni: "*heavily soiled with tar, without plastic covers, plastic covers partly torn and crushed in by fork lifters*".

Billi l-merkanzija kienet assikurata ma' l-attri`i din ]allset elf ]ames mija u erbatax-il lira u sitta u disg]in `ente\mu (Lm1,514.96) lill-importatur, u [iet surrogata fid-drittijiet tieg]u[7]. L-attri`i mbag]ad fet]et din il-kaw\a.

Il-fatti mfissra fuq juru mill-ewwel illi l-konvenuta *The Cargo Handling Company Limited* ma tista' ta]ti xejn g]all-]sara g]ax hi r`eviet sbatax-il (17) romblu [à bil-]sara, u lill-importatur ikkonsenjatlu dak li hi r`eviet. G]alhekk it-talbiet safejn mag]mula kontra dik is-so`jetà huma mi`]uda.

Kwantu g]all-bastiment rajna illi seta' [ara illi l-]sara saret waqt illi l-merkanzija kienet g]adha fuq il-bastiment, u t-*tally clerk* ma rahiex, jew inkella [rat wara li n]attet minn fuq il-bastiment u waqt illi kienet qieg]da tin[arr g]all-im]a\en tal-konvenuta l-o]ra. Din il-possibbiltà ma hix prova, u kien fuq l-attri`i l-oneru illi turi illi l-]sara [rat waqt illi l-bastiment kien g]adu jwie[eb g]all-merkanzija. Billi din il-prova ma saritx, lanqas kontra l-bastiment ma jistg]u jintlaqg]u t-talbiet ta' l-attri`i.

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti taqta' l-kaw\a billi ti`]ad it-talbiet ta' l-attri`i u tikkundannaha t]allas l-ispejje\ [udizzjarji.

Giannino Caruana Demajo
Im]allef

Connie Micallef
Dep. Re[.

6 *Fol.* 10 *et seq.*

7 *Fol.* 11.